Áurea Fernández Rodríguez, Iolanda Galanes Santos, Ana Luna Alonso & Silvia Montero Küpper (eds.) *Traducción de una cultura emergente. La literatura gallega contemporánea en el exterior*. Berna: Peter Lang (Relaciones literarias en el ámbito hispánico: traducción, literatura y cultura, 7), 2012, 257 pp.

Marta Marfany
Universitat Pompeu Fabra

El grup d'investigació BITRAGA (Biblioteca da Tradución Galega), de la Universidade de Vigo, dirigit per la professora Ana Luna Alonso, es dedica a l'estudi de la traducció i de la recepció literària en l'àmbit gallec. Fruit d'aquesta recerca és la creació d'un catàleg de la traducció gallega, publicat en línia (http://www.bibliotraducion.uvigo.es/). Ara, el grup BITRAGA presenta *Traducción de una cultura emergente. La literatura gallega contemporánea en el exterior*, un volum publicat per Peter Lang que aplega en diversos treballs els resultats de la recerca duta a terme sobre la traducció literària del gallec a altres llengües durant el període comprès entre 1980 i 2010.

Així doncs, aquest llibre versa sobre l'exportació de la literatura gallega durant les tres últimes dècades. S'hi analitzen la presència de la literatura gallega a l'estranger, així com les estratègies de promoció i de distribució més enllà de les seves fronteres, i el paper de la traducció en l'evolució d'una cultura minoritària com la gallega.

Al capítol 1, «Marco de referencia teórica. Conceptos clave», Ana Luna Alonso presenta diversos plantejaments teòrics sobre traducció, com els d'Itamar Even-Zohar, Gideon Toury, Pierre Bourdieu i Pascale Casanova. Basant-se en alguns conceptes destacats d'aquests autors, s'ha construït un marc teòric de referència, partint d'un enfocament sociocultural, per a l'estudi del procés de traducció de la literatura gallega contemporània i de la seva difusió a l'exterior.

La metodologia emprada es concreta al capítol 2, «Un modelo metodológico pluridisciplinar. Nuevas herramientas, nuevos enfoques», a càrrec d'Áurea Fernández Rodríguez. S'hi defineixen els conceptes de *mercat del llibre*, *globalització* i *minories*, i s'hi descriu breument el paper de les cultures minoritàries en el mercat global. S'hi esbossen els models sociològics de Pierre Bourdieu i de Michel Callon i Bruno Latour, i la teoria de Henri Meschonnic. Tot plegat per mostrar la dimensió interdisciplinària, transdisciplinària i pluridisciplinària (p. 58) des de la qual s'han dut a terme aquests estudis sobre traducció i recepció de la literatura gallega contemporània.

Al capítol 3, «Contextualización histórico-cultural y apuntes sobre el sector editorial gallego», Silvia Montero Küpper presenta breument el llegat literari gallec, dibuixa la situació lingüística actual i fa una introducció històrica al procés de creació del mercat editorial de la traducció a Galícia. S'hi descriuen, doncs, el sector editorial gallec, l'evolució de l'activitat al voltant del mercat del llibre, la importació i l'exportació i la promoció exterior del llibre (ajudes institucionals).

Al capítol 4, «La traducción literaria en Galicia a partir del Catálogo BITRAGA», a càrrec de Iolanda Galanes Santos, s'hi ofereixen les xifres d'importació i d'exportació de la literatura gallega —molt ben presentades en gràfiques i quadres–, amb consideracions diferents per a les relacions dins el mercat espanyol i les relacions amb altres mercats. S'hi exposen les fonts principals utilitzades per a aquest estudi quantitatiu i també els diversos agents consultats que intervenen en el procés de traducció (editorials, responsables de les polítiques públiques, professionals de la traducció, etc.). Aquest apartat és la presentació de la base de dades del grup, un catàleg que recull, com ja s'ha dit, les referències de les traduccions realitzades en el període 1980–2010.

Als capítols centrals del llibre, s'hi analitzen aspectes més concrets: els llibres que s'han traduït des de 1980 (capítol 5, «De la literatura gallega a la literatura mundial. Las obras literarias gallegas traducidas después de 1980», a càrrec de Silvia Montero Küpper), la traducció de literatura infantil i juvenil (capítol 6, d'Ana Luna Alonso, «La proyección de la literatura infantil y juvenil gallega a través de la traducción»), l'evolució i el paper de la figura del traductor (capítol 7, també d'Ana Luna Alonso, «Traducir en nombre propio. De la Academia a la plaza pública»), la literatura gallega traduïda d'autoria femenina (capítol 8, d'Áurea Fernández Rodríguez, «La voz femenina traducida. Literatura feminista versus literatura de mujeres») i la traducció de la literatura gallega a altres llengües minoritàries (capítol 9, «Minorías y mercados emergentes para la traducción de obra gallega», a càrrec de Iolanda Galanes Santos).

Finalment, al capítol 10, «Internacionalización de la literatura gallega y perspectivas de futuro», s'hi exposen les conclusions principals de la investigació del grup BITRAGA. El volum es clou amb una bibliografia centrada sobretot en l'enfocament sociològic de la traducció.

En definitiva, aquest volum interessarà el lector que vulgui fer-se una idea general de la literatura gallega actual traduïda, però també a qui busqui aprofundir en temes i qüestions específics i diversos, com ara l'autotraducció del gallec a l'espanyol, la traducció de literatura infantil i juvenil entre les llengües de la península Ibèrica, les editorials estrangeres amb literatura gallega als seus catàlegs, les polítiques de difusió de la literatura gallega per part de les administracions públiques, la relació cultural amb Portugal o les traduccions del gallec al català.